

СИЛВИЯ БОРИСОВА
ДА НАМЕРИМ
НЕСБЪДНАЛОТО СЕ

chitanka.info

Съдбата на Александър Степанович Грин сякаш се стреми непрекъснато да го разколебае в търсенето на Несбъдналото се. Тежко детство, бездомно, гладно и скитническо юношество... Твърде рано вкухва той горчивината на царските казарми, затворите, заточенията, на глада и униженията. Много мъка вижда и много смачкани от живота хора и което е още по-страшно — осакатени са човешките души, няма го полета на духа и фантазията, затова се ширят и са станали нещо обикновено пороци като индивидуализъм, неразбиране на прекрасното, честолюбие, егоизъм, отчужденост. Може би именно по тази причина неговите герои умеят да побеждават не само житейските несгоди, но и самите себе си — и това е най-важното. Може би именно затова отличителната им черта е не смиреннието, а непокорството на коварната съдба. Те не вярват в Гения на Съдбата (Блок), те му се присмиват и пречупват съдбата по своему — такива са Нок и Хени („Сто версти по реката“), Гал и Визи („Възврънатият ад“), Хоан и Дези („Позорният стълб“).

Творчеството на Грин е сложно по състав: смесица от реално и фантастично, от битово и приказно. Когато той влиза в литературния живот, руските критици бързат да го сравнят с Едгар По, поразени от непривичната сила и многобагреност на таланта му. И все пак авторският му почерк е свързан не с този американски писател, който впрочем е един от любимците на Грин, а с най-добрите руски традиции — с „Нос“ на Гогол, с Достоевски, с малко известния Н. П. Вагнер, фантаст, писал под псевдоним Котаракът Мър... Пътят му към неговата Гренландия е обикновен, утъпкан, може да се каже, че е типичен за един „народен“ писател. Не случайно някои епизоди от „Автобиографична повест“ напомнят страници от „Моите университети“ и „Сред хората“ на Максим Горки. Повярвал веднъж завинаги, че красотата в живота зависи от човека, от неговото умение да я създава, Грин е убеден, че хората сами не могат да се променят. Преди всичко е необходимо да се променят условията за живот. Именно затова той приема и Октомврийската революция — тя е необходима за осъществяване на мечтата му: гибел за еснафския свят и създаване на свободна хармонична личност с богат духовен живот, устремена към красотата. „Кораб с алени платна“, феерията с многозначителното заглавие, се създава в годините на революцията, тя

е поздравът и възхищението на писателя, израз на вярата, че мечтата ще се осъществи.

Цялото творчество на Грин, озарено от сиянието на Алените платна, е посветено на разрешаването на най-важния проблем — за човешкото щастие. Героите му решително воюват с всичко, което пречи на това щастие. Мъже и жени с възвишени чувства, благородни души, романтици-борци населяват приказните градове Лис, Зурбаган, Гел Гю и читателят неволно почва да мечтае да прекрачи в този топъл, ярък свят и по-бързо да срещне неговите изключителни личности, да се откъсне от сивото ежедневие.

Такива са те и в множеството негови разкази, част от които предлагаме за първи път на българския читател. Това са силни къси творби, разкриващи нова страна от голямата дарба на писателя — умението да създава висш духовен празник от делнични събития. На малцина може би е известно, че Грин е не само белетрист — той пише и прекрасни лирични стихове, римувани фейлетони и дори басни. Чертите на различните жанрове са вплетени в цялото му творчество. Предложените разкази дават добра възможност да се проследи то, започнало десетина години преди Октомври. То се формира от сурови, саркастични, изобличителни картини на насилието и унижението („В свободното време“, „Случай“, „Баталистът Шуан“), от преклонение пред етичността — гражданска и човешка („Възвърнатият ад“, „Сто версти по реката“, „Победител“, „Акварел“) и великолепните фантастично романтични импресии („Словоохотливият домашен дух“, „Около света“, „Веселият спътник“). Любимата на автора „морска“ тематика е представена в настоящия сборник с известната творба „Капитан Дюк“, която бихме могли да смятаме за типично гриновска — с хапливия си хумор, мощната приповдигнато-романтична струя и преклонение пред силните характери и съдби.

Повечето от разказите на Грин действуват на читателя като акварел от едноименното произведение върху двамата герои-съпрузи: сякаш нищо особено не е станало, а в душата просветлява и онова, което ни заобикаля, изглежда по-интересно. Ненапразно изкуството с непобедимата си сила (най-често музиката и живописата) участва активно в живота на творбите му и доказва тънкия психологизъм на автора — борец против духовното обедняване, голия практицизъм, скуката и неверието във всемогъществото на човека и природата.

Възхитени като деца от непрекъснатите „очаквани неочакваности“, демонстрирани от Грин, ние се оставяме да ни води в прекрасния си възвишен човешки свят. Но колкото и далече да отлита той на крилата на фантазията, в произведенията му винаги присъствува незабравимата родина.

Разказват, че стоята в малката кирпичена къща в Стари Крим, където Грин изживява последните си дни и умира, била лишена от всякакви украшения. Маса, столове и ослепително бели в яркото южно слънце стени. Нито килими, нито картини, нищо. Само над леглото, в което лежал смъртноболният писател, пред очите му току под тавана висял потъмнял от времето, разяден от солта отломък от кораб. Грин сам закачил тази глава от дървена статуя, украсяваща носа на платноходите и водеща ги напред, в загадъчните далнини... Така тези далнини — символ на мечтаното, изстраданото, любимото романтично бъдеще, населено с „нови хора с възвишени помисли и неவிжданo благородство“, остават у този мъдър разказвач завинаги.

Да намерим Несбъдналото се, означава то да се сбъдне.

Силвия Борисова

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.